

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Szechenyi-utca SIMON és KUN József ut
kereskedésével szemben.

HIRDETÉNYEK.

Előzetési pénzek és kiadások körül a mezők
valamint a lap szerkesztéséről illető
minden körülmények ideintéendők.

Bérmontellen levelek csak ismert kérésekkel
fogadtattak el.

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVÜ PART KÖZLÖNYE

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetési ár:

Helyben házhoz hozva vagy vidéki
postán küldve

Féléves évre	10 ft — kr.
Félévesre	5 ft — kr.
Negyedévesre	2 ft 50 kr.
Egy hónapra	1 ft — kr.

Hirdetési díj:

Országos hirdetésor egyeztetésért 5k.
Bélyegdíj minden hirdetésért külön 30 kr
Nyitótér 4 "asszós" hirdetésért 20 kr.
Hirdetést vagy reklámot magában foglaló
újdonság sora 50 krajczár.

XV. évfolyam 1888.

Debreczen. Hétfő, December 17.

247. szám.

A modern hatalom.

A régi társadalom kebelében egy új társadalom nőtt ki magát, akár az a hatalom a mely századokon át államot képezett az államban és kisebbsége dacára folytonos rázkódtatásnak tette ki institucióját, jót csak ritkán, de annál több kárt tett, utját állván a szellemi haladásnak. A rablólilág ma már romantikus hősei, csapatai nem félemlítettek úgy, mint ez új társadalom, nem szereztek olyan igazi meglepetéseket mint ennek szomorú hősei, szalon-betyárok, az aszfalt-gamének, a gazember-gavallérok, kik az új társadalmat: a sikkasztók társadalmát képezik.

Hatalmas, imponáló kóbor, mely a maga arzátlanságával és vakmerőségével megfélemlíti a becsületes embereket.

Voltak eddig is sikkasztók, az örökös bűnhajlam, nyomor vagy a rossz társaság eddig is évente sok embert rá vitt arra, hogy eltulajdonítsa a mások értékét s a közbizalmat: de eddig nem volt járvány nem volt divat a sikkasztás!

Manapság már nem csupán szórva-nyos esetekkel találkozunk, hanem egy elharapódzott szokással állunk szemben, azzal a szokással, hogy az emberek egy nagy része nem szokott különbséget tenni a maga és a más pénze között.

Minden percz meghozza a maga gyümölcsét. A hivatalbeli firmákhoz lassan-lassan, hozzá verődtek a nemhivatalos sikkasztók, pénzintézeteket, életbiztosítók élén álló előkelőségek, a kik a sikkasztott összegekkel grasszálnak, tünjézetnek gavallérságuknak; kereskedők nemcsak a fővárosban, hanem a provinciákban is, a kik a külföldi nagy házak által jóhiszeműleg rájuk bízott pénzeket zsebre vágják, elpezsgözik, elgavallérozák, utazásokat tesznek, s a vége, mikor már a fejük fölött összeomlóssal fenyeget minden, a mikor a rokonság már

megsokallotta a haszontalan segélyezést ki a hinárból, mikor már a büntető kodex paragrafusait ráolvasták, akkor, nos, a gazember-gavallérok legalázatosabb arzátlansággal a nyilvánosság őreit, a köztársaság képviselőit koldulják végig, hogy az őket ért szerencsétlenséget ne tegyék ki az újságba, mert ezt a megbélyegzést nem érdemlik meg.

Igazán nagyszerű ez az új társadalom!

És mégis ez rakja a szarvakat a régi fejére!

Amnyira jutottunk már, hogy senki sem lehet bizonyos a maga tulajdonának birtoklásában, senki sem tarthatja biztosítottnak a vagyonát, ha az árvaszéknél, vagy banknál vagy bármely testületnél van, mert a sikkasztók titkos szövetségének egy tagja mindenütt ott lehet s ez előtt nem bir mélységgel az árvák gyámoltó pénze s a szegények utolsó alalmazna-garasa.

Ugy látszik, az a nézet uralkodik, hogy a közbizalmat lopni, valamely pénz-tárból sikkasztani, vagy pláne az államnak pénzt eltüntetni nem olyan közönséges bűn, mint valakiről lelopni a kabátját.

Mert az utóbbi időben épen a közbizalmat az állam pénze s a pénztárakban elhelyezett összegek valóságos szabad zsákmány tárgyát képezik.

Ugyan van-e vidék, van-e megye melynek közbizalma ne szenvedett volna-e lelketlen harácsolók hadától s van-e közhatalóság, melynek tekintélyét ne szállította volna alább egy gazembernek a vakmerő bűne?

Egy-egy irnok, diurnista, könyvelő vagy pénztárnok, a ki a társadalmi rangját meghaladó képességeihez és képzettségéhez nem illő urasbói életet akar élni s becsületes munka árán s tisztességes eszközökkel nem tudja elérni, egyszerűen

hozzányul az idegen vagyonhoz, elharácsolja a mások rábizott pénzét, él, vigad, uralkodik, a mig csak rajta nem csipik s be nem csukják.

S okulást senki sem merit a példából. sőt ellenkezőleg, a példa vonz s mint hajdanában a nagy esamékért elvett martir minden vércseppjéből új vértanu támadt, most minden sikkasztásról szóló hírlapi újdonság új sikkasztókat teremt.

S ennek legfőbb oka korántsem a kormány, mint azt az ellenzéki sajtó nagyany szereti hangoztatni, de igenis az, hogy a bűnösöknek a mi társadalmunkban nincs meg az igazi bűnhődésük.

Mert a törvény által kiszabott büntetés sohasem retentti el az embereket a bűntől, a büntető törvény nem kisebbíti a bűnesetek számát: az igazi büntetést különösen a művelt osztály bűnös eire a társadalom szabja ki.

A társadalomnak kell, hogy meglegyen az erő, a becsületes embernek az az összetartása, az erkölcsi rend iránti kényes érzék s ezzel mintegy megtagadása és kitagadása az erkölcselenségnek, a bűnnek.

Míg a társadalom modern és elmozdított, meglehet a törvény, "követheti a bűnt a büntetés, a sikkasztók országa virágozni fog.

Azért ne a kormányhatalomban, ne is az ellenőrzés hiányosságában, de a társadalomban keressük az elfajulás indokát, s ez irányban igyekezzünk tenni és hatni.

A jövő évi ujonczjutalék. Az 1889-iki megszavazására vonatkozó törvényjavaslatokat — mint a „Bud. Corr” értesül — az illető szakminiszterek a magyar és osztrák parlamentben nem mint eddig szokás volt, már január elején, hanem csak az új védtörvény létrejötte után fogják beterjeszteni. — A védtörvényjavaslat átmeneti határozatainak értelmében ugyanis 1889-ben ugyanazon négy évfolyam hívandó be sorozatra, a melyekből

már 1888-ban ujonczoztak. Ennek következtében a jövő évi sorozás mindenesetre később fog végbemenni, mint különben. Ha azonban az ujonczozási törvényjavaslat még idején lesz beterjeszthető, a sorozások csak néhány heti halasztást fognak szenvedni.

A Panama-válság. A francia pénzügy miniszter a francia képviselő házban tegnapelőtt egy törvényjavaslatot terjesztett be azzal a czéllal, hogy a panama társaság tartozásainak fizetésére három havi halasztást kapjon. Páris decz. 15. A képviselőház azonban 262 szavazattal 188 ellenében elvetette a kormányának a Panama válatra vonatkozó javaslatát.

Országgyűlés.

Budapest, 1888. Deczember 15.

A képviselőház mai ülésében tovább folytatta a kérvények tegnap félbeszakadt tárgyalását. A kérvényeket ma is Gajary Ödön referálta, szokott tájékozottsággal. A közgazgatási bíróság felállítására vonatkozó kérvényeknél Fonyvessy Ferenc szólalt fel, kinek Orczy miniszter azt válaszolta hogy a kérdésben az előmunkálatok folyamatban vannak, de a kormány nem jelölheti meg az időpontot, melyben az az erre vonatkozó törvényjavaslatot beterjesztheti.

Hosszu discussió fejtett ki a fővárosnak a Szabó és Schönwald-féle papírgyára vonatkozó kérvénye fölött. A vitában részt vett az előadón kívül még Kacsó Sándor, ki a kérvényt véleményadásra az igazságügyi bizottsághoz óhajta utasítani. Gulácsy Gyula gróf Széchényi miniszter, Busbach Péter, Matlekovich államtitkár és Polónyi. — A ház a kérvényt a bizottsági javaslatához képes a kereskedelmi miniszternek adta ki.

A győrvidéki tanító egyesület kérvénye mellett igen melegen szólalt fel Ziskai Antal, figyelmet keltőleg hangsúlyozva a kérvény szempontjait.

A kérvények elintézése után megválasztott 137 szavazattal 127 szavazattal a ház a lelnökévé Horvát Gyula s végül a közlekedési bizottságba Nicolies Fedor br. választották meg Valószínűleg ez volt a ház utolsó érdemleges ülése január 8-ig.

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája.

A z é g.

Az ég az én legjobb barátom,
Én együtt érezek vele.
Mi köszöntöm, hogyha látom:
Ma tiszta, vidám reggele;
Friss szárnyait lelkem kibontja,
S mint a pacsirta fent bolyong,
Viszont a részvét gyászba vonja,
Ha homlokán felhő borong.

Mikor haragszik, — hü barátja,
Zsolozsmákkal csittitgatom,
Vagy ábitattal nézve rája,
Remegve, némán hallgatom!
Majd csillapulva, hogy felém int,
Szivárványszín kendőjével,
Szent, édes érzés szárnya érint
S imádsággal felel szívem!

Nagy, mély szerelmemről íránta,
Beszélhetnék a mezők,
S a rét ezernyi vad virága,
Hol annyiszor elnézem őt.
Nem csügg az ifju oly rajongva,
A szűzi, tiszta homlokán,
Mikor először csókra vonja:
Mint én az én barátomon!

Mikor alszik esendes éjjel,
Én ő velem beszélgetek;
Szemébe elmerülve mélyen,
Vágytól, gyönyörtől reszketek!
Hosszan, soká elnézzük egymást,
S ha lehull egy-egy csillaga:
Ah, mintha — ide nézve folyvást —
Ez intés nekem szólana!

Ilyenkor, mit más észre sem vesz,
Nekem kitarja titkait,
Halk, szellem nyelven szól szívemhez,
Lekötte sokszor hajnalig!

Csodás, mélyes tudománnyal,
Mi mindent mond ekkor nekem:
— Ha én azt gyarló földi szájjal,
Valaha kibeszélhetem! . . .

Szabolcska Mihály.

Egy modern család drámája.

Regény.
Írta: R. P. O.
(Fol. tatás.)

Ez szerfelett bosszantotta ezt az elkaptott, divatos szép embert. Határozott sértést látott ezen eljárásban. Átlátta, hogy az ügyes kaczer csak kegyetlen játékok üzött vele. De ő nem tartozott azon emberek közé, kik beérik azzal, hogy egy híres szép asszony körül udvarlásuknak a világ szemében megvan a gyannus jellege, s ha a látszat sokat sejtett a kíváncsiakkal. Ő nem hűségéből forgolódott a nagyon szép asszony körül, nem is igyekezett ezáltal az érdekesség diadalmát maga körül nagyobbra fejleszteni. Felpezsdült vére egész szenvedélyességével azt a fokozottabb mámorító képes boldogságot óhajtotta teljes mérvben élvezni, melyet e gyönyörű szép nő szédítő varázsával nyújthat.

Kedvetben a fiatal nő rideg modora észrevehető bosszúságot keltett benne, de csakhamar visszanyerte szokott biztonságát, a fenhéjazás hangján élcelődött a közelében lévő vendégekkel. Leginkább a kártya-, pipázó- és ivó-szobákban tartózkodott s a bőven ürített bor eloslátá a borus kedélyt, felvillanyozta s mindinkább felhangolta a jókedvet. Néha zajos derűtségében rendkívül dévaj kitérésekre tört ki.

Rezgey rendszeren igen mértéktelenen ivott s így nagyon is feltűnő volt szokatlan magaviselete.

Livia átadta magát a tánc gyönyörének, eszeveszetteen dőlött egyik férfi karjából a másikéba s kedves fejcsókjait kisse hátra vetve, mint a forgószél repült szilaján tova. A tánc közben hája leomolván, egy kis terem felé ment, mely hölgy-garderobenak volt felszerelve: az ajtó kö-

zében fivérével Arzénál találkozott össze, aki éppen akkor kelt fel a kártyasztól mellől.

— Servus öcsse, monda szívesen kézzelnyújtva kezét Livia, nagyon sok van már a rováson, papa igen panaszkodott az imént reád s aztán engemet is egészen elhanyagolsz. Na, de tudod mit, ne zserőlődjünk, ha különben is irtószól a morális lezárkótlak, megbocsátok végleg, ha szolgálatomra lész, igen, még majd a papát is türtőztetem.

— Ezer örömmel. Nos?

— Tudom, hogy egyike vagy a szép szöke diva hódolóinak, kérd meg nevémben, hogy tudassa velem: honnan rendelte meg azt a felséges sárga csipke-napernyőt, mely a multkor a versenyterem merőben a nők irigységét keltette fel? Olyan napernyőt én is óhajtok bírn, felhőszínt pompás lesz. Olyan nagyon elegáns. Számíthatok reád édes Arzén!

— Hogyne.

Livia ezzel aztán összefogva kuszált haját becsont a garderoaba.

Alig néhány másodpercze reá Rezgey báró minden tétovázás nélkül nyitott abba a szobába, melybe Liviát látta bemenni.

— Ez illetlenség báró! kiáltá fel a nő.

— Ne legyen kegyetlen, beszélnem kell önnel. Beszéltem ég szenvedélyemről, melyet ön az az igéző isteni szép asszony keltett bennem.

— Na de itt báró! Nem ismerem magára. Ugyan hát hol tanulta az udvarlásnak e vad és erőszakos módját?

— Rizonyára Indiában, mikoron a tigrisekre vadásztam — monda felkaczagva Rezgey s egészen közel lépe a szép asszonyhoz.

Livia hűleg gunnyal nezett végig a tola-kodón, de rögtön megdöbbsent a nők sajátzerű gyors és átható éleslátásával tüstént észrevette, hogy a báró arca dult, szokatlanul ki van kelve s a bor hevétől különösen tüzből ég a szeme.

Rezgey hevesen nyult kis keze után Livia visszariadva kiáltá:
— Távozzék! Báró ön ittas!

— Eltalálta, részeg vagyok szerelemtől, mely mámorral tölti egész lényemet. Ez az ön műve szép Livia, kegyetlenül szép Livia s most midőn látja, hogy minden csepp vérem ezerszeresen vágyik egyetlen bódító csókja után, hát ott akar hagyni, elveszni az égő poklok lángjaiban. . . De nem úgy van, nem lehet oly könnyen végezni. Azt gondolta ugy-e, hogy a kaczerkódot kegyetlen módon folytathassa, anélkül hogy az elmaradhatlan következményektől tartson?

— Ön tökéletesen meg van bolondulva. Távozzék, én megtiltom önnek, ily hangon szólani hozzám. Hisz ez alávalóság, elképzelhetetlen ildomtalanosság! — kiáltá reszkette a bősziált asszonyka.

Rezgey égő ajkain titokzatos mosoly lenggett, arca lángolt, szeme elhomályosult a gyönyör kéjérzetétől, megfeszíthetetlenül tört ki belőle a rég elfojtott vágy óriási tüze, vére forrongott, egész teste lángban égett, maga sem tudta mit tesz, a feleséget maga szenvedélytől elvakítva megragadta a gyönyörű asszonyt s sugar dereka körül magához szorította s forró csókjaival elhalmozta majd bűbajos arczát majd észbontó, meztelen márvány fehér keblét és gömdölyű szép karjait.

— Szeretlek! Oh! csak ezen egy pillanatot a boidogságnak add meg suttagó reszkette a szenvedélyesség egymagában. Az örjítő vágy felemész, nem bírom magamba zárni.

Livia felsikoltott, a szörnyű veszély pillanatában nagy erőfeszítéssel igyekezett magát a förtelmes ember karjaiból kiszabadítani. A pillanatot válságában hirtelenül megnyílt az ajtó.

Dárday örült dühvel rontott a báró felé.
— Nyomorult meghalsz! kiáltá s görcsösen összeszorított öklét fejének mérte.

Rezgey visszajugrott.

A báró meghökent, de tüstént ismét a helyzet ura lett, egyszerre kijózanodott.

— Megálljon, nem illő a gentlemanhoz, hogy tettelegességre vetemedjék. Joga van tölem elégtételt követelni.

Elnök a ház tagjainak boldog ünnepeket kívánva, a képviselők az elnök elítélésével osztottak el.

Esküdtzéki tárgyalás.

Debreczen, 1888. Decz. 17.

— Muzsaji Gelb Béni — contra Rosenbaum Vilmos. —

Ma ismét egy olyan sajtópörben folyt esküdtzéki tárgyalás a debreczeni törvényszék termében, melyben nagyváradi lakos a vádlott s a panaszos olyan egyén, ki ideiglenesen tartózkodott Nagyváradon. Ezuttal egy pinczér Muzsaji Gelb Béni, ki azonban pinczér szaklap szerkesztésével is foglalkozott mellékesen, indított sajtópört, a kiadója, Rosenbaum Vilmos könyvnyomda tulajdonos ellen, becsületsértésért.

A vádló Muzsaji Gelb Béni „Magyar pinczerek lapja” czimvel közlőnyt indított Nagyváradon a Rosenbaum Vilmos kiadásában. Később Muzsaji Debreczenbe jött át; lapját itt is fentartotta, melynek kiadását ekkor egyik helybeli könyvnyomda kiadóhivatala vállalta el. Rosenbaum Vilmos pedig „Pinczerek közlönye” czimvel új lapot indított. A két szaklap közt erre kitört a szó harca, a polemikák egymást érték, melyekben egyáltalában nem hízoglon nyilatkoztak egymásról a cikkek. Ezek közül egy, mely a Pinczerek közlönyében jelent meg, ennek kiadója aláírásával, annyira megindította Muzsajit, hogy sajtópert kezdett Rosenbaum ellen, becsületsértés vádolván előbbeni kiadóját. Igaz, hogy az incriminált közlemény nem is válogatás kifejezésekben, melyeknek a vádlevél szerint olyan hatása volt, hogy panaszost, nem csak a becsületsértéstől, de egy idejűleg a tisztességes megélhetéstől is megfosztotta.

Ez képezi tehát a mai esküdtzéki tárgyalásnak tárgyát.

A bíróság elnöke: Jelenffy Kornél törvényszéki elnök; tagjai: Mészáros József, Mócsi József törvényszéki bírók; jegyzője: Dr. Dicsőfi Sándor.

Magán vádló: Muzsaji Gelb Béni személyesen jelen van; képviselője Dr. Kardos Samu. Vádlott jelen van ügyvédje Dr. Scheerer Benő, mindkét ügyvéd a helybeli ügyvéd kar tagja.

Az esküdtzék következőleg alakult meg: Tóth István, Kövy Lajos, Dr. Szántó Sámuel, Lőrincsik László, Benyás Emil, Szabó Miklós, Gyenes Lajos, Hanke Lajos, Dr. Csikos Sándor, Dicsőfi József, Vecsey Imre, Weszter István rendes —, Dr. Király Ferencz, és Szedlák József póttagok. Visszavetési joggal csupán a vádló képviselője élt.

Elnök a szokásos figyelmeztetés után megnyitja a tárgyalást s felteszi a vádlott hoz a szabályszerű kérdéseiket.

Vádlott Rosenbaum Vilmos nagyváradi lakos, 33 éves, könyvnyomda tulajdonos, és könyvkereskedő.

Dr. Dicsőfi Sándor felolvasta a vádlevélet és az incriminált közleményt. Ez utóbbi mely a nagyváradi „Pinczerek közlönyének” márcz. 15. diki számában jelent meg, következő: „A Debreczenben megjelenő Magyar pinczerek lapja 10. számában Muzsalyi (Gelb) Béni Lengyelországból ide vándorolt gomba kereskedő, lócsiszár, nevezett lap figurája, kiadó hivatalának lépjén olvasó publikumot csaló, hívó madara, Nagyvárad városa pinczéri karának szegénye; nagyváradi hitelezők szökénye és az én adósom, birt anyyi vakmerőséggel az én nevetem meghurcolni és engem megtámadni, kvalifikálatlan eljárásához csak akkor volna szavam, ha méltó volna rá, de így olyan ember, mint a milyet lerajzoltam, csak agyon hallgatást és nem választ érdemel; különben lapunk olvasói még jobban ismerik a jó madarat.”

A vádlevél főként ezen kifejezésekre fekteti a vádat „olvasó publicumot csaló hívó madara; — Nagyvárad városa pinczéri karának szegénye; nagyváradi hitelezők szökénye.”

A vádlevél a Btk. 261 §-a ütköző, de a 259 §-szerint minősülő becsületsértés vétsége miatt kérte a büntvizsgálatot elrendelni.

A vádlevél arra nézve, hogy az incriminált cikkek sértés és a panaszosnak existenciáját, a pinczéri kar előtt addig létezett tekintélyét tönkre tenni akaró szándéka volt, felemlíti, hogy az incriminált közleményt tartalmazó lapszámot vádlott külön megküldötte a czimszalagon ilyen kifejezéssel „a Nagyváradról elrepült madárnak.”

Vádlott ezen czimszalagot előmutattatni kérte, de a bíróság, miután a vizsgálat során ilyen kivánság kifejezve nem lett, ezt most teljesíthetetlennek mondotta.

Elnök kérdésére vádlott kijelenti, hogy az incriminált cikkek nem ő ugyan a szerzője, de azért a felelősséget vállalja.

Dr. Kardos Samu vádlottat megkérdezte, hogy a bíróság, miután a sajtó vétségeiről szóló törvény által megállapított minőségek közül melyik szerint vállalja a felelősséget: mint kiadóé vagy mint nyomda tulajdonos.

Dr. Scheerer Benő szerint ennek constatálása semminemű nyomattal nem bír s tiltakozik a kérdés felvetése ellen.

Vádlott mindazáltal megkérdezte, a ki kijelenti, hogy a felelősséget mint kiadó vállalja el.

Vádlóje semmiségi panaszt jelent be.

Következik a sor a ttnuk kihallgatására.

Panaszos négy erkölcsi tanura hivatkozott: Vörös József, Czeglédy Gyula nagyváradi, Vilmos Lajos és Fehér Domokos debreczeni vendéglősökre. Ezek közül kettő nem jelent meg. Különben is Dr. Kardos Samu elállott ezek kihallgatásának kivánságától.

Dr. Scheerer Benő nem is késett az esküdtzék figyelmét felhívni ezen tényre, mint melyből megítélhető, mit jelent az, ha maga a panaszos képviselője sem kívánja saját félének erkölcsi tanuit kihallgatatni.

Rosenbaum Vilmos tanu Pálmai H. és Kaligoda Ferencz amaz ügyvédjelölt, emez kereskedő.

Dr. Scheerer Benő a P. H. megesküdtése ellen, a kit érdemileg érdekelte félnek tart, kifogást tesz.

Dr. Kardos ellenben ezen megesküdtést nagyon fontosnak tekinti, mivel ezen tanu vallomása van hivatva kideríteni, ki volt az értelmi szerző.

A bíróság ilyen értelemben határozat mindkét tanu megesküdtését elrendeli.

Pálmai H. vallomásában azt adja elő, hogy az incriminált közleményt ő írta a Rosenbaum felkérésére folytatott és utasítása értelmében; Rosenbaum azonban akkor aláírta a közleménynek a saját nevét.

Az incriminált közlemény felmutatott eredeti kéziratát P. a maga írásának ismeri el; a R. névalírása azonban le van alulról vágva.

Kaligoda Ferencz az időben segéd volt az Rosenbaum üzletében s ő végezte a Pinczerek Lapjának corrigálását. Az incriminált közleményt is a felmutatott kézirat után ő corrigálta. A kézirat alatt akkor nem volt a Rosenbaum név aláírása, mely a nyomtatványban már meg van.

Dr. Scheerer Benő kéri felolvastatását az incriminált közlemény írására okot adó ama közleménynek, mely a „Magyar Pinczerek lapja” márcz. 10. diki számában jelent meg és még több hirlapi nyilatkozatoknak, kifejezéseknek és egy bizonylatnak felolvasztatását, mely utóbbit a nagyváradi pinczerek állítottak ki Muzsajiról.

Dr. Kardos Samu valamennyinek felolvasztatása ellen tiltakozik azon alapon, mivel magánvádló erkölcsisége ellen sem tanuval sem iratokkal bizonyítani nem lehet.

A bíróság néhány percnyi tanácskozás után elrendeli az incriminált cikkek megjelölt s erre okot szolgáltatott hirlapi nyilatkozatoknak felolvasztatását, miután az a két közlemény összekötésében áll egymással s az első által a tényállás tisztábban megítélhető. A többi iratok felolvasztása azonban nem egyezik belé.

Ezen végzés első része ellen Dr. Kardos S. semmiségi panaszt jelentett be.

A felolvasott közlemény éle Rosenbaum ellen van irányozva, az iránt megvetését nyilváníti. A Magyar Pinczerek Lapjában Muzsalyi Béni aláírásával jelent meg.

Ezzel a bizonyítási eljárás befejeztetvén, öt percnyi szünet után fél 11 órakor Dr. Kardos Samu hozzáfogott vádbeszéde megtartásához.

Az ügyes, jó szónoknak elismert ügyvéd igen röviden beszélt; — szándékosan — mint ezt kifejezte — kerülte a külső forma szép ségeit, a miket ezen ügynél nem tartott szükségesnek, mely nem főben járó bünyűgy, csupán szerény bagatell ügy. — Azonban a kisebb fokú jogsértés ép úgy meg torlást igényel mint a nagy foku, — a különbség csak a megtorlás súlyosságában nyilvánul. Itt nem valami vérfogyasztó tett vár büntetést, de azért szülő mégis bizton állíthatja, hogy az incriminált nyilatkozat egy embert, polgári becsületében olyan súlyosan sértett meg hogy azt és annak családját földön futó nyomorult kollussá tette s ha elég tételt nem nyér az esküdtzéknek, — mindig is érezni fogja annak súlyát, ki azelőtt primus inter pares volt s a nyilatkozat után ultimus inter pares lett a pinczerek osztályában. Felelőnek még családi nyugalma is megzavarta, mert neje elakart tőle válni. A beszéd ezután a vizsgálat lefolyásának rajzolásával fejele ki azon consequentiait vonja le abból hogy Rosenbaum nem bujhat ki a felelősség alul az által, hogy a cikket nem sajátkezűleg írta. Elég az, ha aláírta és közzé tette — Sőt vádlott vétkessége még e nélkül is megállapítható, mert jelen esetben a sajtó törvény által megállapított fokozatos felelősség mind három személye, vádlottban találkozik. — Szólv hivatkozik arra a zavarra, mely vádlott arczán látszott, midőn a bíróság elnöke kérdéstintéztet hozzá: melyik minőségben vállalja el a felelősséget? Az incriminált közlemény idézett kifejezéseiben a becsületsértés tényálladékát elvitáztatlanul megállapíthatónak mondja s ennek alapján kéri az esküdtzék, hogy vádlottra nézve mondja ki a vétkességet.

Dr. Schcar Benő, a debreczeni ügyvédi kar egyik legtekintélyesebb kitünőségében erős és hatásos védőre talált a vádlott. A védő örömet fejezi ki a felett, hogy ellenfele a jelen ügyet bagatell ügynek tekinti; szólv épen ezért az ügyhez méltóan, a bagatell tárgyalás módján kívánja érveit előterjeszteni. Bármennyire bagatell legyen is ezen ügy egyelvi szempont — ugymond — mégis légy a felett. Ez az, a mire figyelmezteti az esküdt urakat, hogy a sajtó terén gomba módra felszaporodtak a kárhözható üzemek, épen olyan egyének által, minő maga a vádló. A művelt magyar közönség el is fordul ugy ezen üzelmektől, mint azoktól, kiktől azok származnak. Szólv a vád által előterjesztett három irány-

nak megfelelően három kérdést állít fel érvelesének vázál és ezek szerint veszi védelmébe a vádlottat. Egyenként felel meg szólv ezen kérdésekre I. vajjon az incriminált cikkek szerzője-e vádlott, 2. hivatolt kifejezések becsület sértők-e s 3. védenze vétkes-e vagy nem?

Az első kérdéssel könnyű végezni, miután védenze a mai tárgyalás folytán a közleményért elvállalta a felelősséget. A panaszos képviselője által védenze zavaros viselkedése nézve, csupán annyit jegyez meg, hogy vádlott nem jogász, ki hamarosan megtudja bírálai jogi kérdésre adandó választát, melyben nem akart nem igazat mondani.

Szólv is fejtegeti a becsület fogalmát, a mint ezt a szombati sajtóügyi tárgyaláskor is hallottuk, Dr. Scheerer Benő a becsületet az egyén cselekményei láncolatából folyó eredményeknek mondja, mely eredmény a társadalom által az egyén cselekményeiből levontatik. Védenze érdekében neki tagadásban kell lennie, mintha panaszos ilyen minőségekkel rendelkezne. Azon körülmény is, hogy panaszos képviselője az általa előbb kihallgatott kiáltványt tanu kihallgatásáról utólagosan elállott, nagy jelentőséggel bír. Mert a vád képviselője is meggyőződött, hogy ezen kihallgatás kárára lenne panaszos ügyének. Szólv hivatkozik egy Nagyváradon kiállított bizonylatra, melyből kitünik, hogy panaszos, mihelyt azt hitte magáról, hogy ő már lap-szerkesztő, viselkedésében egyszerre megváltozott és pedig nem elnyösen.

Azon kérdésre nézve, hogy a panaszolt kifejezések képeznek-e becsületsértést, — szólv nem mel felel s ezt azon felfogással indokolta, melyet a Btk. 263 § készítésekor a törvényhozás a „sértő” és „meggyalázó” szavakhoz fűzött. E kettő között különbség van. A panaszolt tételek lehetnek sértők, de nem meggyalázók, olyan értelemben, a minőt a törvény szelleme a „meggyalázó” kifejezés alatt ért, tehát azok becsületet nem sértének. Ezen kifejezés „olvasó publicumot csaló, hívó” épen nem becsületsértő; ez nincs is magyarul mondva. „Pinczerek szegénye, szökénye” szavakkal pedig igazat mondott, miután az ok panaszos tényeinek, viselkedésének megfelelnek. Vádló még hálával tartozott volna panaszosnak s e helyett durván megtámadta, egy hirlapi közleményben rágalmozta s így provokálta védenzét, ki a támadás felett méltán háborodhatott fel. Ha vádló annyira érzékeny becsületére, mi akadályozta, hogy mások részéről előbb jött hirlapi támadások és becsületsértések miatt azok ellen sajtópört nem indított. Ha itt vádlott részéről csakugyan becsületsértés forog fenn, azzal Rosenbaum nem tett egyebet, mint a sokkal erősebb sérelmet visszadobta.

Kéri védenzének fölmentetését.

A vád és védelem képviselői közti rövid replikázás után Muzsaji Gelb Béni vádló kívánt némi felvilágosítást nyújtani, melyben a közte, mint szerkesztő, és a Rosenbaum V. mint kiadó közti viszonyra nézve hozott fel adatokat, de minthogy az üzleti dolgoknak bő részletezésébe kezdett szólv bocsátkozni az elnök ezen számadások rendezése végett más utat jelölt meg panaszosnak.

Elnök összegezve a tényállást és mindkét fél érveit, — feltette az esküdtzék elé a kérdést:

1. Az incriminált cikkeknek vádlott-e a szerzője?

2. Van-e ezen közleményben becsületsértés?

3. Vétkes-e becsületsértésben a vádlott?

Dr. Kardos S. második kérdésül feltevetni kívánta még ezt:

„Ha nem szerzője, felelős kiadója-e vádlott az incriminált közleménynek?”

A bíróság elfogadta ezen kérdésnek fölvetését, minél fogva négy kérdés terjesztett az esküdték elé.

Huszonöt percnyi tanácskozás után Dr. Szántó Sámuel hirdette ki az esküdtzék ver-

diktjét, mely szerint az az

első kérdésre 11 igennel, 1 nemmel,

másodikra 12 igennel,

harmadikra 12 igennel s a

negyedikre 8 igennel, 4 nemmel.

felelt s így vádlottat becsületsértésben vétkesnek mondotta ki.

Dr. Kardos Samu vádlottat 100 frt költ ségnek és 200 frt tiszteletdíjnak megfizetésé ben kérte elmarasztalni a bíróság által, mely előtt azt is fölemlítette, hogy fele az incriminált közlemény óta földönfutóvá lett.

Dr. Scheerer Benő a Btk. 92. §-ának alkalmazását kérte, hivatkozással az enyhítő körülményekre, s beterjeszt több erkölcsi bizonyítványt, melyek Nagyvárad város hatósága egyletek, társulatok által kiállítva, védenzének fedhetetlen előéletét igazolják.

A bíróság csakugyan tekintetbe vette az enyhítő körülményeket, hogy vádlott hirlapi közlemény által provokálta kett, hogy kifogástalan előlett. — s 8 napi fogaázra, 50 frt pénzbírságra ítélte, ezenkívül elmarasztalta 58 frt eljárásai költségekben, 60 frt perköltségben s 60 frtnak megfizetésében vádló ügyvédje részére.

Vádlott semmiségi panaszt jelentett be. Kezesség mellett szabadlábra helyeztetett.

Napi hírek.

— Városi rendkívüli közgyűlés fog tartani f. december 20-án — csütörtökön — délelőtt 9 órakor a városi háza nagytermében. Tárgyak: 1. Miniszteri rendelet a loavató bizottság megalakítása iránt 2. Ugyanaz a va-

suti állatvizsgálatra nézve szakértő kijelölése iránt. 2. Ugyanaz: a kaszálló ügyben; — ezzel kapcsolatban guti kaszálló birokosoknak tagosítás iránti beadványa. 4. Tanácsai előterjesztés a belviz szabályozása ügyében beadott culturmérnöki tudósítás folytán. 5. Ugyanaz: az ártézi kut tovább furatása tárgyában beadott ajánlatra. 6. Ugyanaz: telek eldarabolás tárgyában.

— Jégspört. Tegnap már kétféle lobogó hirdette, hogy jégkirályi ő fensége megérkezett, kész elfogadni kegyes hódolóit Két jégpálya nyílt meg egyszerre. Egyik az erdőn, a koresolyázó egyleté, másik a Margit fürdő kedves szomszédságában fekvő Szikszai féle pályán. A Szikszai pályán épült nagy kényelmes csarnok étterme, kötöző csarnoka, tágas erkélyével kü önösen sok koresolyázót esalt a jégre. Ezzel tehát megindult a koresolya évad s hihetőleg jó soká fog eltartani.

— Legátusok lesznek a karácsonyi ünnepek alatt: Debreczen: Papp Gusztáv sén. Pataký Sándor esk. f. Tóth István. esk. f. Hajdu-Böszörmény: Mészáros Lajos 3 th. Derecke: Szabolcska Mihály esk. fel. Diószeg: B. Kiss Lajos 4 th. Földes: Csányi Benő 3 th. Hadház: Harangi László 3 th. Kaba: Dávidházy Sándor 8 o. N.-Kálló: Kovács Gusztáv 4 th. Komádi: Sólom Lajos 2 th. Konyár: Takács Zsigmond 2 th. P. Ladány: Nagy Imre 2 th. N.-Léta: Dávid Sándor 2 th. Margitta: Szatmáry István 4 th. Kismarja: Csutoros Albert 8 o. Er.-M.-Falva: Simon Mihály 5 th. Nádudvar: Papp József 3 th. Nánás: Bátor Gábor 4 th. Hoszu Pályi: Bajkai Imre 3 th. M. Péros: Botyán Pál 4 4 th. Pocsaj: Kádár Károly 1 th. N. Rábé: Szilágyi Imre 8 o. Saáp: Szatmáry Sándor 8 o. Sámson: Bak István 4 th. Sáránd: Dombi László 8 o. Sarkad: Gulyás László 4 th. Szalárd: Solymosi Miklós 1 th. N. Szalonta: Tóth József esk. fel. Székelyhid: Kalászi Géza 1 th. Búd Sz. Mihály: Németi János 4 th. Szoboszló: Kassay Béla 4 th. Tépe: Szele János 4 th. Tetétlen: Bencsik Gyula 3 th. Torda: Tóth Ede 1 th. Udvari: Balogh Ferencz 2 th. B.-Ujváros: Zih Sándor 1 th. Józsa: Erdei József 7 o. N.-Várad: Jánossy Zoltán 2 th. N.-Várad: Tóth László 3 th. Ottomány: Szabó Emil 7 o.

— Ertesítés. A debreczeni izraelita hitközség t. tagjai ezenel ertessítettnek, hogy a választók betürendes lajstroma f. 1888. évi december 14-től 21-ig a hitközségi jegyzői hivatalnál közzeszlere ki van téve, hogy kihagyás vagy jogtalan felvétel iránti felszólamlások ugyanezen idő alatt, naponta d. e. 9-12-ig a választási bizottsághoz ezimezve, a jegyzői hivatalban adandók be és hogy az ezen határidő után netán érkező felszólamlások figyelembe vehetők nem lesznek. — A választási bizottság.

— Figyelmeztetés. A közelebbi karácsonyi ünnepek alkalmából a postát igénybe vevő közönség következőkre figyelmeztetik. a. A postán feladandó csomagoknak általában ugy kell göngyölvé lenniök, hogy egyrészt a göngyölvét a tartalmat külső befolyás ellen megvédje, másrészt hogy a tartalom más küldeményekben kárt ne teheszen; ennél fogva burkolatul vagy valamely szilárd anyagból készült tartály, vagy vászon, vagy jó, erős tartós, vastag, nem törékeny és többszörösen összehajtott papirus használandó. Folyékony vagy törékeny tárgyak feltétlenül szilárd anyagból készült tartályban helyezendők el, s annak jelölt hogy a csomagolyt tartalmaz, a tartályra figyelmeztető jel, pl. egy palaez rajzolandó. b. A közönség érdekében áll, hogy készpénzt, ékszeret s több efféléket más tárgyakkal egybe ne csomagoljon, mert ezek hiányzása esetében kárpótlás nem adatik. c. Az értékes csomagok pecsételése csak jó minőségű pecsétviaszt és vésett pecsétnyomót szabad használni, s a burkolat összefoglalása végett a küldeményeket varráson, hajtáson vagy zsinegen anyyi pecsétet kell alkalmazni, a hány elégséges arra, hogy a küldemény tartalmához a pecsétel megsejtése nélkül hozzá férni ne lehessen. d. Csomagolás nélkül csak lezárt utazó-táskák, bőröndök stb. továbbá már nem vérző vad adható fel. Több vad összekötve egy küldemény gyanánt nem fogadható el. Szárnyas vad csak kosárba téve vagy fenyőgalyakba burkolva adható fel. e. A czimzés tisztán, olvashatóan, tüzetesen (czimzett fél neve, foglalkozása, rendeltetési hely, városrész, utca, házzám) és lehetőleg magára a göngyölvétre (tartályra) irandó. Ha a göngyölvét írásra alkalmas nem volna a czimet egy papirus lapra kell írni, s azt, hogy tartós legyen, egész hátlapjával a küldeményre ragasztani, azonban ha a küldemény értékes tárgyakat (órát, gyűrűt és efféléket) tartalmaz, a czimzatra a burkolatra ragasztani nem szabad. 7. Rövidített czimeket, jeleket (Chiffre) használni nem szabad és a meunyiban a teljes czimet a csomag burkolatára térhányá miatt reá írni nem lehet, ugy azt fa vagy vastag lemezpapirus táblára kell írni, mely zsineggel a küldeményhez erősítendő s a zsineg végei a czimzatlán olykép pecsételendők le, hogy a czimzatra a küldeményről le ne válhasson. g. A fővárosba szóló husneműeket tartalmazó küldemények fogyasztási adó alá esvén, azok tartalmát ugy a szállító levelen, mint a csomag részletesen, t. i. a hus különlegessége és súlya szerint kell feljegyezni. Általános kifejezések, mint „vadhus”, „romlandó”, „élelmiszer”, stb. kerülendők és csak világos megjelölések használandók, mint: 1 nyul, 1 pulyka, 1 kgram kolbász stb. megjegyeztetvén,

hogy annak szükségét utóbbi magánlen — czimz — inkább külön forgal kis u szabály deczen ügyi folyó annak P u s tes pa mert r Azsiál az ő t messzi gyakra a mint fejedel kedték ennek vannal Lába a gokra juttatá mintha volna három taja karom helyet a gyilkereké fajoké Előző pában den mult meg H s lege utazás ban, de N szigetég m városá dékéné dötte megtu nines s főisköl lete a nem t — Eg dig, kertébe t y u k tal a példán lett v volna is nag ebből vasárn iránt f gyarap számo Tibor egy l N a g H a r ásvány t és i egy Károl Konti és M o. t. e József — Z — Öz régi p k ö b redék gy ö m o t, res n cholen nálat zetü b a t g e r i K i s L á s e z e g l e b e t o de me nines az 186 emlék száza ezeké mind a tisz rény folyó buzgó magy nagy a haz mézse Ková riuma viselő a l a

hogy a tartalom hiányos nyilvánítása vagy annak eltiltása a csomag felbontását tevén szükségessé a kézbesítést hátráltatja, sőt az utóbbi esetben adókövetési bírságot is von maga után. h.) Célzatosan — vagy elgéltelen — csomagolásból, valamint a hiányos címzésből eredő károkkért kárpótlás nem adatik. Ezen szabályokra a közönség annál inkább figyelmeztetjük, mert a postaintézet különösen a karácsonyi nagyobb mérvet öltő forgalom ideje alatt a követelményeknek csakis úgy tehet eleget, — ha a feladás körüli szabályok megtartatnak. Budapest, 1868. december 3. án. A közmunka és közlekedésiügyi m. kir. minisztertől.

Ritka madar. Főiskolánk muzeuma folyó hó 3-dikán valahára birtokába jutott annak a lapokban is többször emlegetett Pusztai Talpastyuknak (Syrkaptar paradoxus), mert nem csak azért feltűnt, mert noha az ő tulajdonképpeni hazája közép-Ázsiában a mongol felföldök sivataga, még is az ő barangoló nomád életéből kifolyólag oly messzire terjedő kivándorlásokat tesz, hogy gyakran Európát is csapatostól meglátogatja, a mint ezt a mongol néptörzsek hatalmas fejedelmei, Attila és Dzsingisz Khán is eslekedték a közép korban, hanem azért is, mert ennek lábait és szárnyait egészen másképpen vannak alakulva, mint a többi tyukfajoknál. Lába nevezetesen egészen a homok sivatagokra teremtett tevén és struczok lábait juttatja eszükbe. Nagy talpa van ennek is, mintha csak a középső lábujja szélesedett volna ki, felül lábfevé, alul talppá, pedig hogy három összeforrott lábujjal van dolgunk, mutatja a közepén oldalt kinőtt egy-egy kis karom. A csüdjét és láb ujját szőr fedti tollak helyett. Talpa oly kemény pikkelyes éppen mint a gyík. — Szárnya, a helyett hogy rövid s kerekített hegyű volna, mint a többi tyukfajoké, oly hosszú és hegyes, mint a fecskeké. Először 1860 ban látták ezt a madarat Európában s azóta imitt-amott szórvaosan minden esztendőben feltűntek, de 1863-ban és a mult nyáron nagyobb csapatokban jelentek meg Európának minden országában s legesetesebben ott, a hol őket a tovább utazásban a tenger fel tartóztatta; Hollandiában, Francia, Spanyol és Olaszországban; de Norvégiában, Angliában, sőt a Far-Öer szigeteken is megjelentek. Ezt a ritka vendég madarat Papp Sándor urnak, Kerezag városa tisztügyészének, iskolánk volt növendékének köszönhetjük. Ő lőtte ezt, s ő küldötte be kitömés végett, de a mint tölem megtudta, hogy nekünk még ez a madarunk nincs meg, azonnal ideajándékozta. Így jutott főiskolánk egy volt növendékének kegyelete által azon madárhoz, a melyet pénzért nem tudtunk volna megszerezni.

— Egy elemi iskolai osztályu kis tanuló pedig, Csajkos István a gőzmalom kertében tartott ausztriai sisakos haty tyuk egyikének a fejét hozta be, s ez által a kaponya gyűjteményt egy igen jeles példánnyal gazdagította. Természetesen szebb lett volna, ha az igazgatóságunk eszébe jutott volna az egész hatyut beküldeni; de ennek is nagyon örvendek, már csak azért is, mert ebből látom, meennyi haszna van a muzeum vásárlásonkénti nyitva tartásának. — Egyéb-iránt f. é. november 3-ka óta, a mikor a muzeum gyarapításáról utolsó jelentésemet közlöttem, számos adomány folyt be. Nevezetesen: Dalmi Tibor gym. III. o. tanuló l. Leopoldnak egy 1669-diki ezüst pénzét hozta be. — K. Nagy Lajos I. osztályu tanuló egy nagy Harkályt. Lipp Vilmos V. o. t. 3 db. ásványt. 2. bubos Paesirtát, 2. vetési Varjút, egy erdei Pintyét s egy nagy Harkályt. — Sallay Károly I. o. t. 3 db. magyar bankjegyet. — Konti József nyug. tisztviselő egy Ostreát és Mytilust. — Sárközy Imre II. o. t. egy szarka kaponyát. — Busi József József I. o. t. hét darab magyar bankjegyet. — Zöld István V. o. t. egy fél önganonot. — Özv. Básthly Imréné 6. darab értékes régi pénz, s a kőji régészeti telepről egy kőbaltát, egy porthyr csákának töredékét, egy mázatlan felfúzható cserépgyöngyöt, négy darab cserépsúlymot, 17 db. urna töredéket, egy pár veres rézből készült szandált, mely a cholera első alkalmával talp melegeitől használtott; végre egy mesterséges szerkezetű régi kilences és kulcsos zárt. — Szombati István I. o. tanuló egy tengeri esigát (Strombus Pes Pelicani) — Kis Lajos VI. o. t. egy kőbaltát. — László Vilmos nyugalmazott színész a czepléd-utcai 26 sz. ház kertéből egy darab betont, melyből ott több darab találtott de még a régi építmény, melyből kerülhetett nincs felfedezve. — Fried Jenő VIII. o. t. az 1865 diki országgyűlés megnyitására készült emlékérmét. — Vladár Gábor nyug. százados egy kanarít. — A midőn mind-ezekért szives köszönetet mondok, egyszers mind továbbra is buzgó pártfogásába ajánlom a tisztelt közönségnek Főiskolánk és szeryny muzeumát, mely mind keletkezését, mind folytonos gyarapodását nagy részben egyes buzgó pártfogóknak köszönheti, s mint a nagy magyar alföldnek egyedül álló muzeumn. — nagy házagot tölt be, s fontos hivatással bír a hazai tudományosság terjesztésében, s természetrajzi viszonyainknak ősmertetésében. Kovács János tanár.

— A h-nánási ev. ref. egyház presbteryuma Sós Gábor volt országgyűlési képviselő előtt, ki tudvalólag 30000 frtos alapítványt is örököltette meg nevé

a h-nánási gimnázium történetében, (s 50000 frtos alapítványt tett a debreczeni kollégium javára) küldöttségileg fejezte ki hálás köszönetét a valóban fejedelmi adományért. A köszönet írásba foglalva s azt a presbteryum számos tagja aláírta. Nánási levelezők hozták is beküldötté a szépen fogalmazott köszönő iratot, hogy az a nyilvánosság előtt is ismeretessé legyen, habár a nemes szívű adományozó ismert szerénységénél fogva keletlenül óhajt minden feltűnést s bármiféle ovációt. Térésükre miatt azonban csak más alkalommal közölhetjük ez iratot. Mint értesik lapunkat, a h-nánási ev. ref. egyháztanács az átadási okirat alapján a tüke átiratást már végre is hajtottá. Nánáson ezen tudósítás szerint jól vannak értesülve arról is, hogy a bőkezű adományozónak eltökélt szándéka, ha Isten életének kedvezend, egy haramadik, szintén tekintélyes összegre rugó alapítványt is létesíteni közoktatási célra.

— **Felolvasó kör** A legközelebbi szerdán f. hó 19 én Dr. Kenézy Gyula orvos ur fog felolvasást tartani: „A növények táplálkozásáról“ (A víz. A víz felvétele, megőrzése. A szén és légyen felvétele, megőrzése. Élő-haló és élősdű növények. Rovar evő növények. Öszegezés.) Belépti szabad jegyek az előadás napján a szokott helyen kaphatók.

Irodalom.

Molnár László könyvére az előfizetési határidő 15 én járt le; kiadóhivatalunk kéri a még künn lévő ivék mielőbbi beküldését. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, — hogy a könyvre igen szép számban érkeznek az előfizetők úgy, hogy az díszes kiállításban jelenhetnek meg. Minden egyes elbeszéléshez művészi kivitelű ezimképek és inicialék készülnek, melyek a kötet külső becsét is nagyban fogják emelni. A könyv megjelenésének híret a fővárosi sajtó is rokonszenvesen fogadta. Így a Nemzet, Budapesti Hirlap, Fővárosi Lapok, Ország-Világ meleg szavakban emlékeztek meg Molnár László irodalmi működéséről.

Nőgyeleti theaestély.

Hogy ki lehet-e fáradni a mulatságban? Nem, nem! — soha, soha! Legalább az olyan kedélyes, fesztelen estélymulatságban, mint a nőgyelet szombati theaestélye volt, alig hiszem hogy jövőrü mulató legkevesebb fáradságot érzett volna.

Hiszen olyan kedves és pompásan tánczó leányok csalták az embert Terpsichore karjaiba, hogy ilyen körülmények között teljesen lehetlenné van téve minden ellenállás. De ugyan ki akart volna ellenállani a csábának, mely fülbemászó csengésű szféra-hangon esalta hálójába a szívet, a kedélyt, — az ést? És ha csakugyan ellenállani akart volna valami szerencsétlen halandó, vajjon lehetséges-e, hogy az ellenállás jégkérgé elég pánzélt lett volna a jókedv előtt?

Ugy-e szép leánykák, maguk is azt hiszik, hogy nem?

Mert én is azt hiszem, sőt megvagyok győződve. Va'ahányszor bókot mondok, legfájóbb sajnálatomra, mindig ellenkezésbe kell jönnöm a lányokkal, mert megszólják az embert a szín igazságért — legalább az egyszere engedjék meg, hadd örüljek azon, hogy körülbelül egy véleményen vagyunk.

Ugysem voltam a leányokkal egy véleményen a theaestélyről előre. Megvallom bünyömet is a nyilvánosság győzőségeknél, maguknak kis leánykák megsugom, — de tovább ne adják, kérem, — hogy én nem hittem olyan szép, fényes és nagy közönséget, olyan fesztelen, pajzán és kifogyhatlan jókedvet, mint a milyen szombaton este a Bika dísztermében uralgott.

Én azt állítottam, hogy férfiak nem lesznek elegenden, mert félnek a nőgyelet játékon „trinkeld“-jeitől. Azok a kedves kis leánykák azt állították, hogy nők nem lesznek, mert a jogászok bevágták a mulatságok utját a „krisztkindlik“ napjáig az ő colonjukkal.

És képzélek el, kérem, a kik nem voltak a theaestélyen, mi történik?

Annai kedves, szeretetreméltó leányka csapott fel az árvák és szülők iránti jóságiból játékon pincézőnek, hogy minden asztalhoz jutott bájos felszolgáló leány.

És annyi embernek megesett a szíve a szegény árvák és szülők sorsán, hogy minden asztalhoz zsutolástig jutott játékon fogyasztó és adakozó vendég, pedig lehetett ott egynehány asztal, hiszen az egész terem telve volt fogyasztó közönséggel.

És a fogyasztók be is fizették lelkiismeretesen a fogyasztási adót. Volt ott jókedvű adakozó kicsinyben és nagyban akárhány. Dacára annak, hogy nem egy helyen hallottam csipős megjegyzést a nőten urakra, kik lelkiismeretesen vették a jótékonyági kérdést és kötelességüknek tartották szép számmal megjelenni, az adakozási kedvet nem csökkentette az élez, nem a találó megjegyzések. Hiszen a nőgyelet pincézői szellemes jótékony csipkelődéssel is szolgáltak az ada-

kozók mulattatására — és ezzel minden díj nélkül.

Hát nem potya világ ez? Ugy-e hogy igen. Szikrázó szellemes- get, fesztelen jókedvet, gyönyörű leányok vidám mosolygását élvezni ingyen, minden tartozás nélkül és fizet borért, sonkéért, theaestélyért. Azt a pár frtot, melylyel megvizsgáltja az árvákat és szegényeket nem szegyenli ez a profán emberiség „trinkeld“-nek nevezni. Igaz! Ezekért lehet és kell fizetni, de a szellemesség, a fesztelen jókedv, a bájos leányok vidám mosolygása, mely pedig mind ingyen ment a közönségnek, minden pénz értékén felül áll, mert: megfizethetlen.

Az a 16 árva és kétszáz szegény, kiket a jótékony nőgyelet felruházott és segélyezett az év folyamán is, megáldja összesen és külön külön az örangyalokat, kik örököltek szombat éjjel felettük a táncok muzsájának karjaiban és bizonyynal hō imájuk száll az ég felé, hogy azok a kedves angyalok, mikor legboldogabbnak érzik magukat akkor állapodjék meg felettük a nap, mely azt a legédesebb perezet az élet hosszúságára nyujtsa.

Oh bár lehetett volna hosszítani a szombati vasárnapra viradó éjjelt?

Nem magamnak volt ez a szerény kívánság gondolatom. Egyszere gondoltuk azt a leánykakkal, — igaznak kellett volna lennie. Így csak az lett bebizonyítva, hogy a nőgyelet ismét egy fényes lapot jegyezhet fel történetében. Veressé Szatmáry Teréz és Leeb Pálné, Berger Henrikné urnók a nőgyelet kifogyhatlan buzgalmu elnöke és alelnökei újabb leveleket szereztek az elismérés koszorújához, mely őket oly méltóan megilleti.

A theaestély anyagi eredményéről nem hivatásom beszélni. Nem is akarnám rideg számadatokkal tarkítani a felemelkedétség pirosságát; — a számokról majd tudomást szerezhet kiki annak idején. Annnyit előre mondhatok, hogy mindenki elismerte a fényes erkölcsi sikert, de hogy az anyagi siker csak egy hajszálnnyal is alatta állna az erkölcsinek, arra nem elég szigorú bíró az én szerény ítélo tehetségem.

Jó különben a szerény tehetséget emlegetni, mert önök névsort is kívánnak tölem, annak, az összeállításánál pedig tudom, hogy nagy adag jótékony elintézésre van szükségem.

A sok asztalnál következő hölgyek szolgáltnak fel: Kolos Anna, Beér Margit, Mozer Irén a legközepeknél, a közvetlen mellette valónál: Czech Cornél, Szatmáry Vilma, Szeghy Juliska, a másik oldalon levőnél: Bosszay Etelka és Ferenczy Margit, Tavább: Kubai Józika, Harsányi Gizella, Szatmáry Ilon, Király Ilon, Buzás Erzsike, Kégly Szeréna, Fehér Mariska, Berger Ilona, Gallyassy Paula, Czech Sarolta, Marsalkó Erzsike, Katz Irén, Jablonczy Gizella.

Az éjjeli órában kezdődött pompás táncmulatságban a következő hölgyek vettek részt:

Leányok: Bay nővérek, Beér Margit, Berger Ilka, Bosszay Ete ka, Buzás Erzsike, Czech Cornél, Czech Sarolta, Csáky Mariska, Fehér Mariska, Ferenczy Margit, Gráter Erzsike, Gregersen Ilka, Gallyassy Paula, Harsányi Gizella, Jablonczy Gizella, Kaezér Nina, Katz Irén, Kégly Szeréna, Király Ilon, Kolos Anna, Kubai Józika, Marjalaky Piroska, Marsalkó Erzsike, Mozer Irén, Szatmáry Vilma, Szthmáry Ilona, Szeghy Jolán, Szeghy Juliska (M. Péres), Telegy Szeréna, Tóth Rózsa.

Asszonyok: Áron Miksáné, Beér Kálmáné, Berger Henrikné, Bosszay Károlyné, Bekényi Ottokárné, Buzás Elekné, Bérassy Sámuelné, Csáky Gergelyné, Dr. Czech Tivadárné, Csiky Lajosné, Ferenczy Aladárné, Ferenczy Elekné, Fehér Hermanné, Geréby Fülöpné, Györfly Józsefné, Hoeländer Gyuláné, Jablonczy Kálmáné, Joó Istvánné, Katz Mihályné, Dr. Király Ferenczné, Kolos Mánóné, Kubai Alajosné, Dr. Kola Jánosné, Lichtenstein Józsefné, Lukács Dezsóné, Dr. Legányi Gyuláné, Leeb Pálné, Mozer Adolfné, Nemes Kálmáné, Nánassy Lászlóné, Paksy Imréné, Pusztay Sándorné, Rickl Antalné, Rösler Nándorné, Sebess Györgyné, Sesztina Lajosné, Simonffy Imréné, Szabó Kálmáné, Tikos Istvánné, Weszter Istvánné, Veressé Szatmáry Teréz.

Az első négyest 40 pár tánczelta; még a harmadikra is, melyet 5 órakor állítottak fel a rendezők, jutott 26 pár. A zenét a Magyar fiuk szolgáltatták, mely mint mindig, most is oly fülbemászó és annyira talpávaivó volt, az első csárdást egy tucatször ujráták meg, de a „nagy volt“ okból még hajnali 6 órára is jutott bőven.

A korra reggel oszlatta el a feledhetetlen mulatságból a női vendégeket, úgy mint a férfiakat. Ezek jókedvvel kedves emlékekkel és üres tárczákkal hagyták oda a termetet.

A leánykák jótékony álomra hajták bájos fejüket, de azért nem egy mondra, hogy szivesen újra kezdené az egészet.

Én magam sem lettem volna elrontója. Ugy a hogy nem lehet kifáradni a mulatságban? Nem, nem! — eoha, soha!

Calamus.

Színház.

Thuran Anna, Bartók Lajos pályadíjat nyert drámája szombaton és vasárnap került először színté színpadunkon s nagy siker

aratott. Az előadásról és színműről szóló terjedelmes közleményünket tér szüke miatt holnapi számunk hozza.

Betegkedések vannak a színháznál s ennek természetesen következése a műsor változása. Ma a Széköt katona adatik, holnap a hirdett „Jó barátok“ helyett a „Nebántsvirág“ míg az Andorffy szerdára hirdett jutalomjátéka a „Királyfogás“ esütörtökre marad.

Felelős szerkesztő és kiadó lapfőadónos: **Vértesi Arnold.** Főmunkatárs: **Kerezag Vilmos.**

Nyilt-ter.

Folyó évi októb. hó 28-án egy 5 kros betöltetlen dátum nélküli váltóm, elfogadom Tökés Károly név a'írásával a Bözörmény--Debreczen és Szoboszlói posták valamelyikén eltévedt, mely a mai napig sem került meg, úgy, hogy e helyett egy újabb váltót kellett kiállítanom s crvényesítenem.

Mintúaz több váltóm nekem az egész országban nincs, — ez is csak, a h-szoboszlói hajdumegyei című takarékpénztárba érvényes, óhajtom felhívni minden vidéki takarékpénztárak egy egyesek figyelmét, hogy ha ezen eltévedt és nevem aláírásával ellátott 5 kros váltót, netalán valaki betöltve bármikor is érvényesíteni szándékoznék — az s e m i s n e k é s é r v é n y t e l e n e k t e k i n t e s s é k .

Tökés Károly
H.-Bözörményben.

Schwarze Seidenstoffe von 80 kr. bis fl. 11.40 per Meter (ca. 150 Qual.) versendet roben- und stükweise zollfrei das Fabrik-Depot G. Henneberg (k. k. Hof-lief.), Zürich Muster umgehend. Briefe 10 kr. Porto.

Legolcsóbbtól legmagasabb árig
karácsonyi
és
ujévi ajándékok
valamint
gyermekajándékok
legnagyobb választékban kaphatók
Szent-Királyi és Kalenda
üzletében.

Képes könyvek.
Ifjusági iratok.

Diszkötésű művek:
abazai és külföldi irodalom minden ágából

Imakönyvek. Emlékkönyvek.
Naptárak.

Remek kivitelű olajnyomatú képek.

Levelpapir különlegességek
díszes dobozokban

Ujévi üdvözlő jegyek
nagyválasztékban kaphatók,

László Albert
könyv- papir- és zeneműkereskedésében.

Ugyanott előfizetések elfogadtnak mindenemű hirlap, divatlap- és folyóiratokra.

Francillon
zsebkendők
darabja **15** krajczár
KUNZ JÓZSEF és Társánál.

Katz Herman férfi ruha raktára.

Mikádó kabátok

5 frtól 15 frtig.

Katz Herman férfi ruha raktára.

Katz Herman férfi ruha raktára.

Katz Herman férfi ruha raktára.

Maggi's BULLON KIVONATA
leves-tábla huslével,
husliszt hüvelyes veteményből
elősmert legjobbak és legolcsóbbak.

Egy kávéskanálnyi e kivonatból, egy csésze forró vízbe öntve, azonna minden más pótlék nélkül kiváló erős és jóízű husleveset ad.
Kapható a delicatesz, fűszer és fűszerárú üzletekben.

Főraktár: Wien, I. Jasomirgottstrasse 6.

Raktár Debreezenben

GERÉBY FÜLÖPNÉL.

Korona forrás legtisztább és legolcsóbb egvényes savanyúvíz raktára Debrecen és vidékére.

Gazdák és iparosok általános hitelszövetkezet
debreceni fióktelep áru csarnoka,

ajánl legjobb minőségű szepességi főrelékeke,
afonyát, rivzikegombát, gesztenyét, boszniai szilvat, szilva-izet
pergetett és keretmézet,

különféle friss minőségű
sajtokat lipói-turót.
Magyarádi, ménesi, szegszárdi, egri (bikavér) sashegyi,
szomoródnai,
tokaji asszu gyógy borokat,
ó-jamaikai rumot, cognacot,
olasz, spanyol és francia borokat,
teát, thea süteményeket,
angolnát, caviárt, oroszhalat, szardiniát stb.
legjutányosabb árak mellett.

Tisztelettel

Gazdák és iparosok általános hitel
szövetkezet debreceni fióktelep
áru csarnoka. Nagyvárad utca, megye-
ház mellett.

Korona forrás legtisztább és legolcsóbb egvényes savanyúvíz raktára Debrecen és vidékére.

„Kis adagban
hatá os, nem kel-
lemetlen ízű.“

Dr. Korányi tanár.

„Keretik a
forrás hasz-
nálásakor az
egyedül he-
lyes elneve-
zést“

„Kóródámon a
legkedveltebb
hashajtó víz.“

Dr. Kémárky tr.

FERENCZ JÓZSEF

keserűvíz

Hatásosabb
mint a többi
budai vizek.

Dr. Gebhardt tr.

használni.
Kapható
mindenütt.
A szétküldési
igazgatóság
Budapesten.

Kitüntetve 6
arany és édem-
éremmel.
Szétküldés 1886.
évből
millió palack.

2233. sz.

1888.

Arlejtési hirdetmény.

A dohányjövédéki javak az 1889.
évből leendő helyi fuvarozásának bizto-
sítása céljából ezennel pályázat hrdet-
tetik és pedig:

Az itteni vasuti állomástól a dohány-
gyári udvarba vagy viszont 3600 m.
mázsa.

A vasuti állomástól a dohánybevaltó
felügyelőség belső raktárába vagy viszont
5000 m. mázsa, a dohánybevaltó fel-
ügyelőségi belső raktárból a dohánygyár
udvarára és vissza mintegy 5000 méter
mázsa, ugyszintén a dohánygyárból a
dohányáruda raktárig és vissza 600 mé-
ter mázsa.

Az árlejtés f. hó 21-én d. e. 11 óra-
kor a debreceni m. kir. dohánygyári
irodában fog megtartatni és ez ideig az
eziránti ajánlatok 10% tóli készpénzbánat-
pénzzel vagy más elfogadható értékpapir-
ral ellátva a debreceni m. kir. dohany-
gyári igazgatóságnál benyújtandók.

A közelebbi feltételek szintén neve-
zett igazgatóságnál megtekinthetők.
Debrecen 1888. decz. 12.

M. kir. dohánygyári igazgatóság.

Tapasztalataim, melyeket több évi működésem alatt szerezttem, arra indítottak,
hogy leg nagyobb gyógy-rejű kivonatokból egy jules ható házi gyógyszeret.

Szent Pál gyomor cseppeket

készítsek, mely étvágyhiány, gyengegyomor, felbőfőség, bélörce, böffenés, gyom-
morégés, fárgaság, fejtájás, (ha a gyomortól ered) gyomorgöres, eldugulás, étel
és italtól fulterhelt gyomor, gilliszta, lép és máj betegségeknél, nyilt és vak arany-
érmél ajánlatok.

Arany 1 üvegnak utasítással 30 kr.
Tek. gyógyszerész ur! 6 üveg hírneves Szt.-Pál cseppe által 3 év óta tartó gyomorhurutom
től teljesen megszabadultam, fogadja érte hálás köszönetemet és kérem még 10 üveggel küldeni
Maradtam kiváló tisztelettel Budapest, május 20. 1888.

Csáky Dezső, hivatalnok.

Szent Pál labdacso,

fmelyek eldugulás, nyálkásodás, étvágyhiány, gyomorhaj, felfuvódás, szédülés,
ejtájás, váltóláz, aranyér, bőrkülfészek, verbajok ellen a legfényesebb sikerrel
alkalmaztatnak.

Arany egy doboznak utasítással 50 kr.
Tek. gyógyszerész ur! Az ön által küldött kitűnő labdacsoitól bőrkülfészeimtel teljesen
megszabadultam, fogadja érte hálás köszönetemet és kérem még 10 üveggel küldeni
Kraus Salamon, kereskedő.

Tek. gyógyszerész ur! Fogadja hálás köszönetemet az ön által küldött kitűnő hatású Szt.-
Pál labdacsoikért, melyek 5 év óta szenvedő aranyereimtel teljesen gyógyítottak Bécs, május hó 29.
1888. Öszinte tisztelettel Baum Ártner Antal, háztulajdonos.

Csuz, Kőszvény,

csuzos f-j, fog, fültájdalmahnál, ütési dagmatok gyógyítására meglepő, gyorsan
és biztosan ható házi gyógyszer a
KŐSZVÉNY VIZ

655 esetben tetetett kísérlet, ezek közül 602 esetben teljes gyógyulás, 53 esetben
javulás éretett el. Arany 1 üvegnak utasítással 50 kr.

Tek. gyógyszerész ur! Egy üveg kőszvényviz elhasznála után helyenyüzletű csuzomtól
teljesen megszabadultam, kérem sziveskedjék még két üveggel küldeni. Veszprém január 30. 1888.
Babics József m. k. p-felügyelő.

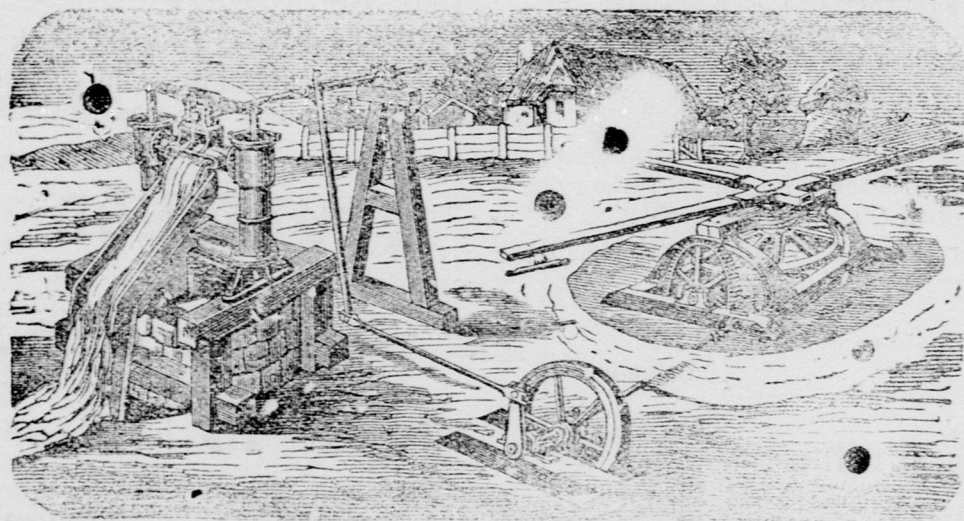
Milyen tisztelt tekintetes ur! Mintán a mult hóban nagybecsű gyógyítárából 2 üveg kősz-
vényvizet kitűnő sikerrel használa szegény íam, méltóztassék íamét két üveggel küldeni. Tiszte-
lettel Berettyó-Ujfalu, 1888. ápril 6. Jenev Bolint földbirtokos.

E fenti jeles hatású gyógyszer különlegességem, semmi féle ártalmas
szereket nem tartalmaznak, és tekintélyes orvosok által ajánlatnak.
Debreczenben egyedül kapható Dr. Rótschnek Emil gyógyszerész urnál.

Alapítottatott 1888-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára harang és erezőntőteleje
BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 56.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet
kutakban és mindennemű szivattyukban

Elvállal teljes vízvezetékek berendezését városok, földbirtokosok és magánzók részére, modern
technikai alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ és MAGÁN FÜRDŐK

felszerelésére

szagmentes ürsekek

felállítására s minden vízművi munka gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten köldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYÁR.